

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРКИ СВІТЛАНИ ЩУДЛО

«Лиш боротись – значить жить»

Іван Франко

27 вересня 2022 р. на 48-ому році життя після тяжкої хвороби померла докторка соціологічних наук, професорка, академік Академії наук вищої школи України, член Правління САУ, Президентка Української асоціації дослідників освіти Світлана Андріївна Щудло.

Своєю працею, талантом й мудрістю умілого лідера, високим професіоналізмом проф. Світлана Щудло здобула велику повагу та авторитет як серед української наукової громади, так і закордонних колег.

Народилася Світлана Андріївна 12 жовтня 1974 р. у м. Дрогобич Львівської області. У 1991 – 1996 рр. навчалася на економічному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю «Соціологія».

Рішучість та цілеспрямованість швидко привели її до захисту кандидатської дисертації «Соціальний механізм адаптації молоді до ринкових умов (регіональний аспект)» у 2000 р. (спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, наук. керівник – д. екон. н., проф. А. Г. Хоронжий). З 2011 р. Світлана Щудло – член Правління Соціологічної асоціації України. У 2013 р. ще одним етапом становлення Світлани Андріївни як соціологині став захист докторської дисертації на тему

«Якість вищої педагогічної освіти: чинники та механізми забезпечення в умовах сучасного суспільства» (спеціалізована вчена рада ХНУ імені В.Н. Каразіна, наук. керівник – д. соц. н., проф. Л. Г. Сокурянська). У 2015 р. присвоєно вчене звання професора.

У Дрогобицькому державному університеті імені Івана Франка Світлана Андріївна Щудло стала першим кандидатом, а згодом доктором соціологічних наук. Вона була мудрим керівником та досвідченою викладачкою, її любили, поважали студенти і колеги. Протягом 20-ти років Світлана Щудло очолювала кафедру правознавства, соціології та політології цього вишу. На громадських засадах керувала соціологічною лабораторією, створеною при кафедрі у 2007 р. та Центром моніторингу якості освіти університету. За її ініціативи у 2015 р. тут розроблено й ліцензовано освітню програму з соціології, яка була успішно акредитована у 2021 р.

С.А. Щудло – авторка понад 200 наукових та науково-методичних праць, зокрема 15 індивідуальних та колективних монографій, близько 70 з яких за кордоном. Сфера її наукових зацікавлень була багатогранною. У фокусі наукового аналізу мали місце соціокультурні аспекти євроінтеграції української молоді, освітні реформи, зокрема соціологічний моніторинг якості середньої та вищої освіти, аналіз проблем професійного розвитку педагогів в Україні, розвиток системи профілактики та навчання фахівців у сфері протидії ризиковій поведінці дітей та молоді в Україні.

З 2015 р. Щудло С.А. стала членом Наукової ради МОН України у секції «Історико-соціологічні науки», з 2016 р. – член спецради з захисту кандидатських дисертацій з соціології у Львівському національному університеті імені Івана Франка, неодноразово приймала участь в опонуванні дисертаційних досліджень, також офіційний експерт Державного стандарту з соціології.

Завдяки її неймовірному таланту організатора освітнього і наукового процесу, було проведено десятки міжнародних наукових конференцій, семінарів, «круглих столів». Вона була незмінною організаторкою Міжнародної наукової конференції «Молодіжна політика: проблеми та перспективи», яка об'єднувала міжнародну наукову спільноту п'ятнадцять років поспіль у Дрогобичі.

С.А.Щудло – головна редакторка міжнародного наукового журналу «Молодь у Центральній та Східній Європі» (2014–2018 рр.) та збірника наукових праць «Молодіжна політика: проблеми та перспективи» (2003–2019 рр.). Вона входила до складу редакційних рад таких

українських та закордонних наукових видань: Український соціологічний журнал (САУ), Вчені записки Народної української академії (Харків), Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences (Дніпро), Грані (Дніпро), Філософія і політологія в контексті сучасної культури (Дніпро), Коменологічні студії (Седльце, Польща), Актуальні проблеми філософії та соціології (Одеса), Habitus (Одеса), «Doctrina. Studia społeczno-polityczne» (Польща) та ін. Офіційний рецензент журналу «Seminare» (Польща), «Третій сектор» (Польща), Український соціум.

Світлана Андріївна Щудло була керівником та учасником ряду міжнародних та всеукраїнських наукових соціологічних проєктів, зокрема: «Молодь на пограниччях Центральної та Східної Європи» (2013 р., 2015 р.), «Стосунки Сходу та Заходу України: пошуки історичного компромісу» (2005–2014 рр., керів. І. Кононов), «Директори шкіл в умовах приватизації та маркетизації освіти» (2013 р.), «Педагогіка після Майдану» (2015 р.), «Реформування вищої освіти в Україні (2015–2016 рр., САУ, керів. В. Бакіров)», Всеукраїнське опитування вчителів та директорів шкіл за методологією TALIS (2017 р.), «Українське суспільство у вимірах нерівностей» (2017–2018 рр.), «Соціальне здоров'я та ризику стилю життя учнівської молоді Львівщини» (2016 р., 2020 р., керів. К. Осташевський), керівник проєкту Erasmus+ модуль Jan Monnet Європейської комісії «Європейська якість освітніх досліджень для підтримки освітян в Україні» (2017–2020 рр.) та ін.

Особливу увагу Світлана Щудло приділяла питанням підвищення якості середньої та вищої освіти. Саме на вирішення цих питань була спрямована діяльність створеної нею у 2015 році Української асоціації дослідників освіти (УАДО). Будучи Президенткою цієї асоціації, Світлана Андріївна залучила до її роботи широке коло освітян – керівників та викладачів середньої та вищої школи України. Як член Правління Європейської асоціації дослідників освіти, вона налагодила міжнародні зв'язки УАДО, що сприяло активному обміну досвідом роботи між освітянами України та країн Європи, членів ЄАДО.

Цю, завжди усміхнену, енергійну, надзвичайно активну жінку, успішну науковицю, авторку і виконавицю численних загальнонаціональних та міжнародних, у тому числі грантових, досліджень добре знали та поважали не тільки колеги-соціологи в Україні, а й у Польщі та Угорщині, Італії та Великій Британії, Нідерландах та Австрії, Німеччині та США.

Світла пам'ять про Світлану Андріївну Щудло назавжди залишиться в наших серцях, серцях її друзів і колег, усіх тих, хто її знав, шанував та любив.

Вибрана бібліографія наукових праць Світлани Щудло

– **Щудло С.** Вища освіта у пошуку якості: quo vadis : монографія. Харків–Дрогобич: Коло, 2012. 340 с.

– **Щудло С.** Освітні траєкторії євроінтеграції молоді // Молодь у сучасних процесах євроінтеграції [колективна монографія] / за заг. ред. С. Щудло. Дрогобич: ЛТД Трек. С. 123–150.

– **Shchudlo S.**, Kovalchuk S. Reworking of School Principals' Roles in the Context of Educational Privatization: A View from Ukraine // European Education (M.E. Sharpe). 2014. Vol. 46. № 2 (Summer). P. 32–52.

– **Shchudlo S.**, Zabolotna O., Kovalchuk O. Przywództwo nauczycieli na Ukrainie. Rola nauczycieli w zarządzaniu szkołą i rozwoju zawodowym / Przywództwo Nauczycieli. Red. Joanna Madalińska-Michalak. Warszawa: Wydawnictwo FRSE, 2017. S. 375–408.

– **Shchudlo S.**, Okulicz-Kozaryn K., Klymanska L., Herasym H., Herus, O., Savka V., Mirchuk I. Zachowania ryzykowne i zaburzenia zdrowia psychicznego młodzieży we Lwowie, Drohobyczu i w powiecie drohobyckim // Monitorowanie zachowań ryzykownych, zachowań nałogowych i problemów zdrowia psychicznego 15-letniej młodzieży Badania mokotowskie 2004–2016. Badania ukraińskie, obwód lwowski 2016 – Instytut. Red. naukowa: Krzysztof Ostaszewski. Warszawa: In-t newrologii i psychiatrii, 2017. S. 126–144.

– **Щудло С. А.**, Хобта С. В. Дизайн вибірки міжнародного дослідження викладання та навчання TALIS: кейс України // Український соціологічний журнал. 2017. № 1–2. С. 161–171.

– **Щудло С. А.**, Сокурянська Л. Г. Підлітки у пограничному просторі: ціннісні орієнтації та життєві плани // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2017. № 4. С. 53–67.

– **Щудло С.**, Сокурянська Л. Шкільна молодь українського пограниччя: Перспективи та ризику реалізації життєвих стратегій // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2017. № 38. С. 35–40.

– **Щудло С.**, Заболотна О., Лісова Т. Українські вчителі та навчальне середовище. За результатами Всеукраїнського моніторингового опитування викладання та навчання серед директорів і вчителів загальноосвітніх навчальних закладів (за методологією TALIS). Дрогобич: Трек ЛТД, 2018. 300 с.

– Zabolotna O., **Shchudlo S.**, Medina T., Panchenko I., Kozlov P. Teaching Ukrainian as a Non-Native Language to National Minorities in Ukraine: Challenges for Evidence-Based Educational Policies // Advanced Education. 2019. Special Issue 11. P. 60–67.

– **Щудло С.**, Купрій Т. Соціологічне опитування «Викладач очима студентів» в контексті підвищення якості вищої освіти // *European Humanities Studies: State and Society*. 2019. – № 4. – С. 192 – 201.

– **Shchudlo S.**, Mirchuk I. School environment as a factor of actualization / minimization of adolescents' risky behaviour (according to the survey of Lviv region students) // *Вісник Харківського університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. Вип. 44. С. 59–65.

– **Shchudlo S.**, Junik W., Mirchuk I., Zelena O. *Ukraiński model kształcenia specjalistów w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży // W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne [pod redakcją Anny Pawlak Beaty Skwarek Justyny Stadniczeńk]*. Warszawa, 2020. Wydawnictwo Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej. S. 403 – 420.

– **Shchudlo S.** Antagonizm i pojednanie: polskie i ukraińskie postawy wobec sąsiadów / Kurczewski J. M., Orzechowski P., Shchudlo S. / *Ідентичність та соціальна солідарність у Центрально-Східній Європі/Т. Каменська, Я. М. Курчевський, П. Ожеховський та ін. ; за ред. проф. Н. Коваліско, д-ра А. Єкатеринчука, проф. О. Лісеєнко, проф. Р. Радзика*. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка ; Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2020. – С. 21–49.

Гранти

– лютий 2016 р. – лютий 2017 р. – програма розвитку лідерства у вищій школі України (British Council Ukraine, Leadership Foundation) – Член університетської команди. Грант Британської ради для мобільності університетської команди Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка до Університету Англія Раскін (Кембридж, Велика Британія);

– червень 2016 р. – травень 2017 р. – грантовий проект для випускників американських освітніх програм «Сприяння реформам вищої освіти в Україні» (Посольство США в Україні, 2016 Proposal No: 178 –12/19/2016), керівник проекту;

– жовтень 2017 р. – вересень 2020 р. – грантовий проект Erasmus+ – Жан Моне (напрямок «Підтримка діяльності асоціацій») «Європейська якість освітніх досліджень для підтримки

освітян в Україні» (European Commission, Audiovisual and Culture Executive Agency, Reference: 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA), керівник проекту;

– лютий 2017 р. – травень 2018 р. – грантовий проект «Освітні реформи: Забезпечення якості в міжнародному контексті» (Благодійний фонд «Крок за кроком») за підтримки МОН України, керівник проекту;

– травень 2018 р. – листопад 2018 р. – міжнародний проект «Сприяння міжкультурному діалогу щодо вивчення української мови представниками національних меншин у Чернівецькій області», 2018, Програма Європейського Союзу «Підтримка громадянського суспільства в Україні», Міжнародний фонд «Відродження», Проект «Просування реформ в регіони», керівник проекту;

– листопад 2017 р. – грудень 2019 р. – українсько-польський проект «Польсько-українська науково-методична співпраця у напрямі сприяння розвитку системи профілактики та підготовки фахівців у галузі протидії ризикованій поведінці дітей та молоді в Україні», Університет у Бидгощі, Міністерство здоров'я Польщі у межах Програми громадського здоров'я Польщі (2017–2019), координатор проекту з українського боку;

– травень 2019 р. – жовтень 2019 р. – грантовий проект «На освітніх перехрестях: науково обґрунтований діалог із національними меншинами у Чернівецькій та Закарпатській областях» у межах проекту МОН України та Міністерства закордонних справ Фінляндії «Навчаємося разом» (Фінська підтримка української шкільної реформи), 2019, керівник проекту.

– грудень 2020 р. – лютий 2023 р. – Міжнародний проект «Ефективність впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес Нової української школи», спільно з МОН, Українською асоціацією дослідників освіти, Фундацією ЛЕГО, Австралійською радою освітніх досліджень (2020–2023), Наказ МОН від 16 лютого 2021 р. № 202.

Оксана Зелена та Ірина Мірчук

доцентки кафедри філософії, соціології та політології

імені професора Валерія Григоровича Скотного

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка